

Številka: 091-3/2011-1/006
Datum: 5. 5. 2011

Zadeva: Sporočilo za medije – Študija o gospodarskem prispevku panog, ki temeljijo na avtorski pravici, v Sloveniji

Študija o gospodarskem prispevku panog, ki temeljijo na avtorski pravici, v Sloveniji Ljubljana, 5. maja 2011 – Urad RS za intelektualno lastnino (URSIL) je danes organiziral predstavitev Študije o gospodarskem prispevku panog, ki temeljijo na avtorski pravici, v Sloveniji. Študija je bila izvedena na pobudo urada, sofinancirala pa sta jo Svetovna organizacija za intelektualno lastnino (WIPO) in Ministrstvo za kulturo RS.

Direktor URSIL dr. Jurij Žurej je v uvodu k predstavitvi študije med drugim izpostavil njen pomen prvega ovrednotenja gospodarskega doprinosa dejavnosti, ki temeljijo na avtorski in sorodnih pravicah v Sloveniji glede na BDP ter njihov delež pri zaposlovanju in zunanji trgovini, študijo pa so podrobneje predstavili predstavniki raziskovalne skupine: mag. Urša Chitrakar, dr. Ljubica Knežević Cvelbar (Ekonomska fakulteta UL), mag. Karmen Hren in Anže Podnar (oba Statistični urad RS). Predstavitve študije sta se udeležila tudi državni sekretar na Ministrstvu za kulturo Stojan Pelko in v.d. generalnega direktorja Direktorata za notranji trg Ministrstva za gospodarstvo Drago Napotnik.

Študija je dober primer sodelovanja Ministrstva za gospodarstvo in Ministrstva za kulturo na stičnem področju avtorskega prava, ki ga si urad skladno s svojo strokovno pristojnostjo prizadeva čim bolje urediti

Študija o prispevku tovrstnih dejavnosti k slovenskemu gospodarstvu z oceno obsega proizvodnje, dodane vrednosti, zaposlitev in zunanje trgovine je bila sicer izvedena po metodologiji WIPO, ki zagotavlja primerjalno analizo med državami, pomeni pa prvo ovrednotenje gospodarskega doprinosa dejavnosti, ki temeljijo na avtorski in sorodnih pravicah v Sloveniji glede na BDP ter njihov delež pri zaposlovanju in zunanji trgovini. Študija bo vir dragocenih podatkov za nosilce odločanja in politik ter izhodišče za prihodnje raziskave na tem področju. Avtorji verjamejo, da bo okrepila zanimanje strokovne in splošne javnosti za avtorske pravice ter spodbudila sistematičen pristop h kontinuiranemu ocenjevanju in spremljanju prispevka panog, ki temeljijo na avtorski pravici, v Sloveniji.

Slovenska inačica študije je v celoti objavljena na spletišču URSIL na strani http://www.uil-sipo.si/fileadmin/upload_folder/prispevki-mnenja/Studija ASP-BDP-SI WIPO.pdf, angleško inačico bo objavil WIPO v naslednjem zborniku tovrstnih študij, ki jih izvajajo od leta 2003 (več na http://wipo.int/ip-development/en/creative_industry/economic_contribution.html).

***

Povzetek študije

Urad RS za intelektualno lastnino (WIPO) in Ministrstva za kulturo RS je bila med februarjem in novembrom 2009 v Sloveniji prvič opravljena študija o gospodarskem prispevku panog, ki temeljijo na avtorski in sorodnih pravicah. Njen glavni namen je bil izmeriti njihov prispevek k slovenskemu gospodarstvu z oceno obsega proizvodnje, dodane vrednosti, zaposlitve in zunanje trgovine, in sicer po metodologiji WIPO, ki temelji na najboljših praksah s tega področja. Podatki se nanašajo na leti 2002 in 2007, kar omogoča vpogled v najpomembnejše

spremembe in smeri razvoja teh panog. Velika prednost študije je mednarodna primerljivost, saj so bile tovrstne študije doslej opravljene že v 21 državah.

Študija je pokazala, da so panoge, ki temeljijo na avtorski pravici, pomembne za slovensko gospodarstvo. Leta 2007 je njihov prispevek k obsegu proizvodnje znašal 4,2 mrd EUR (5,8 % nacionalnega obsega proizvodnje), prispevek k dodani vrednosti pa 1,7 mrd EUR (5,1 % nacionalnega BDP). Poleg tega so zagotovile 54.506 delovnih mest (6,8 % glede na nacionalno raven). Njihova produktivnost, merjena kot dodana vrednost na zaposlenega, je bila 32.025 EUR, kar je pod nacionalnim povprečjem 37.963 EUR. Zunanjetrgovinska bilanca (279,1 mio EUR) je bila negativna, kar pomeni, da je bilo več z avtorsko pravico varovanega blaga uvoženega v Slovenijo kot izvoženega iz nje. Podpovprečna produktivnost in zunanjetrgovinski primanjkljaj nakazuje, da bi bilo treba stremeti k učinkovitejši proizvodnji in ustvarjanju bolj kakovostnih proizvodov in storitev, ki temeljijo na avtorski pravici.

Trend med letoma 2002 in 2007 je bil v glavnem pozitiven, vendar nekoliko nižji kot za celotno gospodarstvo. Proizvodnja panog, ki temeljijo na avtorski pravici, se je v povprečju realno dvignila za 3,1 % letno (celotno gospodarstvo 4,5 %), dodana vrednost pa za 3,2 % (nacionalna 3,3 %). Vendar pa so panoge, ki temeljijo na avtorski pravici, v obravnavanem obdobju v povprečju ustvarile več delovnih mest - 2,2 % letno (celotno gospodarstvo 1,1 %).

Metodologija WIPO deli panoge, ki temeljijo na avtorski pravici, v štiri skupine: glavne panoge (z avtorsko pravico najtesneje povezane panoge), soodvisne panoge (z avtorsko pravico manj povezane panoge), delne panoge (z avtorsko pravico delno povezane panoge) in najmanj povezane panoge (podporne panoge). Glavne panoge, ki temeljijo na avtorski pravici, največ prispevajo h gospodarstvu. Leta 2007 je predstavljal njihov prispevek k nacionalnemu BDP kar okoli dve tretjini celotnega prispevka panog, ki temeljijo na avtorski pravici. Najpomembnejša glavna panoga z vidika obsega proizvodnje, dodane vrednosti in zaposlitev je bila panoga tisk in književnost, sledi pa ji panoga programska oprema in podatkovne zbirke, ki kot mlada in rastoča panoga hitro pridobiva vse večji pomen. Med kulturnimi (ali medijskimi) panogami tiste, ki so pretežno zasebno financirane (film in video, radio in televizija), več prispevajo h gospodarstvu kot tiste, ki jih financira pretežno država (gledališča, orkestri in zbori, umetnostne galerije). Soodvisne panoge so prispevale 12,4 % k celotni dodani vrednosti, ki so jo ustvarile panoge, ki temeljijo na avtorski pravici. Najpomembnejša v tej skupini je bila papirna industrija, ki je ustvarila okoli tretjino celotne dodane vrednosti, ki so jo ustvarile soodvisne panoge. Delne panoge so prispevale 10,7 % (med njimi arhitektura skoraj 72 % celotne dodane vrednosti teh panog), najmanj povezane panoge pa 11 % k celotni dodani vrednosti panog, ki temeljijo na avtorski pravici.

Gospodarski pomen teh panog najbolje prikaže primerjava s prispevkom drugih panožnih skupin. Prispevek panog, ki temeljijo na avtorski pravici, k domačemu BDP je npr. primerljiv s prispevkom javne uprave in obvezne socialne varnosti ter presega prispevek izobraževanja, zdravstva in socialnega skrbstva, finančnega posredništva, oskrbe z električno energijo, plinom in vodo, gostinstva itd.

V primerjavi z ugotovitvami drugih nacionalnih študij je bil prispevek panog, ki temeljijo na avtorski pravici, k slovenskemu BDP (5,1 %) nekoliko nižji od povprečja 21 držav (5,5 %), v katerih je bila opravljena podobna študija. Med njimi zaseda Slovenija 11. mesto. V primerjavi z državami EU so pred njo Madžarska (6,7 %), Nizozemska (5,9 %) in Romunija (5,6 %), za njo pa Latvija (4 %) in Bolgarija (2,8 %). V primerjavi z državama, ki sta v tem oziru najbolj razviti, ZDA (11,1 %) in Avstralija (10,3 %), so pri nas prispevale panoge, ki temeljijo na avtorski pravici, k domačemu BDP le pol toliko.

Pilotna študija o gospodarskem prispevku panog, ki temeljijo na avtorski pravici, bo gotovo vir dragocenih podatkov za nosilce odločanja in politik ter izhodišče za prihodnje raziskave na tem področju. Verjamemo, da bo okrepila zanimanje strokovne in splošne javnosti za avtorske pravice ter spodbudila sistematičen pristop h kontinuiranemu ocenjevanju in spremljanju prispevka panog, ki temeljijo na avtorski pravici, v Sloveniji.